

Bohoslužby v Zábřehu 31.října 2021

Mk 12,28-34

Milé sestry, milí bratři, každý z nás má nejspíš nějaké své velké téma, kterým žije, které ho do jisté míry pohltí a stává se jeho filtrem při přemýšlení o světě. Je to oblast, ve které zaujme pevný názor, je o něm schopen s někým dalším diskutovat. Na druhou stranu už tolik neřeší zase jiné otázky a oblasti. Platí to v běžném životě ale také v životě víry. Tak jako máme své měřítko pro posouzení třeba kandidátů ve volbách, tak to platí i v záležitostech teologických. Prostě něco řešíme hodně, něco ani moc ne a něco je nám celkem vzdálené. Řekl bych, že je to asi přirozené, protože by bylo celkem nepředstavitelné, kdybychom všichni řešili úplně stejné problémy, měli stejné zájmy, zajímali se o stejné oblasti a otázky. Takto se dostáváme k tomu, že spektrum oblastí zájmu je poměrně široké a hlavně pestré. I když pestrost je dobrá, může to přinášet i jisté problémy.

Když Ježíš dorazil na Velikonoce do Jeruzaléma, sklídl jistě zaslouženou pozornost. Přicházeli za ním různí lidé. Někteří jen chtěli vidět toho zajímavého učitele, někteří chtěli slyšet, co říká, někteří si chtěli popovídat a někteří chtěli jen tak rýpat. Prostě každý dle toho, co určovala jeho hlavní oblast zájmu. Ježíš se tak setkal s farizeji, kteří řešili, co s daněmi, je to v pořádku, když se platí císaři a nejen chrámu v Jeruzalémě? Jejich otázka může mít svou aktuálnost i dnes. Kdybychom chtěli najít nějaký pádný argument proč raději platit salár než daně, určitě by se z toho mohlo stát veliké téma. Už třeba jen tím, že placením daní podporujeme různé činnosti, které nám mohou přijít neetické, můžou se míjet s tím, co považujeme za správné jednání. Něco takového může přeci před Bohem pošpinit i nás samotné. Modloslužba a tím i vážný hřích proti Bohu přeci může mít tolik různých podob. Jeden nikdy neví, čím se může zaplést, kde udělat nějakou tu chybu, která se vymstí. Nebo se také potkal se saduceji, to byli spíš pragmatici a otázku vzkříšení považovali za hloupost. Pak ale je celé Ježíšovo učení postavené trochu mimo, když se věčný život stává hlavní motivací pro změnu lidského jednání. Opět zajímavá skupina, která jistě není jen historickým úkazem. Když bude člověk chtít, dá se nárok Boží odmítnout poukazem k rozumu, k tomu, že postrádá přísnou racionalitu, ve které se pohybujeme. Obsah zvěsti je něco, co nedává dnes už smysl, nemá odpověď na základní otázky.

Příchod zákoníka po těch předchozích debatách se jeví jako další pokračování nekonečných diskusí o ničem. Diskusí, které ukazují, že mít na něco pevný názor je sice fajn, ale dá se to také celkem dobře zneužít. Nejen pro opodstatnění svého jednání, ale také právě k posouzení

jiných. V tomto případě k posouzení Ježíše. Je přeci běžné si říct, že když někdo má jiný pohled, jiný názor, tak si prostě nebudeme rozumět. Je to signál k tomu být opatrný, moc se nebratřit. Otázka zákoníka vypadá, že také zapadá do tohoto posuzujícího schématu. Farizeové žijí bezúhonností, saduceové se nekází srovnat s otázkou vzkříšení a zákoník přeci musí řešit, co jako důležité nachází Ježíš v Zákoně. Ovšem v tomto případě je zde hned na počátku ta poznámka evangelisty Marka, že viděl dobré odpovědi. Proto se do děje vložil. Ježíš našel zajímavou cestu, jak se vypořádat s námitkami či problémy, které předchozí tazatelé řešili. A tak otázku zákoníka po největším přikázání nemusíme vnímat zase nějak rýpavě či nepřátelsky. Právě na pozadí těch předchozích témat se úplně nabízí. Vlastně ono zde nejde o největší, ale první ze všech, mohli bychom tomu také rozumět, že jde o přikázání, které těm všem ostatním předchází. Jakoby ten zákoník tušil, že Ježíš svými odpověďmi farizeům i saduceům dává najevo, že je zde něco ještě důležitého, něco, co je třeba vědět dříve než člověk začne řešit nějaké ty jednotlivosti.

Myslím, že krásný příklad známe i my jako evangelíci. Asi jste se již setkali s tím, že o katolících někdy řekneme, že z Desatera vypustili přikázání o tom tvoření různých obrazů a soch, aby je to moc nedráždilo. Nedá se totiž přehlédnout, že mají trochu jinak uspořádané Desatero, než se to učila většina z nás, tak se samozřejmě nabízí otázka proč? A kdo chce najít, ten jistě najde něco, co se dá použít k souzení či odsouzení toho, co je nám nesympatické, co nám moc nesejde. V jiných souvislostech se dá zase vypíchnout nějaký další verš nebo biblický text, další slovo Páně, které udělá jasno v tom, že my máme pravdu a ti druzí se mýlí. Přitom je právě zřejmé, že pozornost se pak soustředí právě na nějakou tu jednotlivost, na to přikázání, slovo, které je nejdůležitější. Když si ale najdete Desatero v Bibli, zjistíte, že tam není žádné číslování. Není uvedeno co je za prvé, co za druhé a tak dál. Ovšem je tam uvedeno něco jiného, co často ani necitujeme. Na počátku Desatera stojí věta: Já jsem Hospodin tvůj Bůh, já jsem tě vyvedl ze země Egyptské, z domu otroctví. Dalo by se říct, že toto je ta základní výpověď, ze které vše ostatní vychází, navazuje na ni. To první a důležité je Hospodinův čin, Boží jednání, na které přichází lidská odpověď. Vše ostatní je třeba dávat do kontextu právě s tímto základním vyznáním.

Ježíš toto vyznání opisuje slovy, která musel dobře znát každý Izraelita. Vždyť se ta slova od mala učil a několikrát denně připomínal. Však také ten zákoník se s ním na tomto základu shodne. A ještě to upřesní, aby bylo jasné, že Ježíšovi dobře rozumí. Všechno, co Zákon ukládá, je zastřešeno postojem lidského srdce. Přinášení obětí, konání různých povinností, to má jistě v životě Božího lidu své místo, ale ztrácí to jakýkoliv smysl, když chybí láska k Bohu a bližním. Nepřímo tím ukazuje i na předešlé dva rozhovory, které Ježíš měl. Otázka rituální čistoty ztrácí svou naléhavost, když člověk neví, proč by ji měl zachovávat. Dokonce ztrácí opodstatnění, jestliže místo posílení vztahu k Bohu přináší určitou formu odcizení. Jestliže věřím tomu, že mne Bůh bude trestat, protože platím daně, za které jiní hýří hříchem, je má představa Boha celkem pokroucená. Rozhodně moc neodpovídá tomu, jak Boha přibližuje Ježíš. A stejně to můžeme vidět u sporu spíše teologického. Teologie je krásná věda. Jenže má opět pomoci poznat lépe Boží dílo, nikoliv toto dílo člověku vzdalovat a možná i poněkud

zprotivit. A hlavně nemá být nástrojem na kádrování toho, jak někdo další o Bohu přemýšlí, zda sedne do našich škatulek nebo ne. Pak je totiž teologie nástrojem, který řeší nám vyhovující témata, vypovídá mnoho o nás, našich znalostech a schopnostech, ale zapomíná být výpovědí o tom nejdůležitějším, co o Bohu máme znát.

Na mnoho věcí jistě budeme mít rozdílné názory. Každého člověka osloví něco jiného, včetně témat, která se týkají života víry. Je to dobře. Ovšem Ježíš ukazuje v tomto oddíle k tomu, že přeci jen na jeden detail bychom nikdy neměli zapomínat. Vší té pestrosti předchází povědomí společného základu, důrazu, který nemůže být pokaždé jiný, nemůže být věcí názoru. Jde o to, že všechno se odvíjí od aktivního vztahu k Bohu. Tento vztah není postaven na tom, že člověk koná jako loutka, koná mechanicky nějaké úkony, které se mu stávají výplní života. Je postaven na hledání, přemýšlení o tom, proč který krok konat a jak ho konat, aby měl smysl. Ježíšovo působení ukazuje k Bohu, který promlouvá do lidského života. Nečiní tak jen pomocí písmen v Bibli, ale svým Duchem. Na mnoha příkladech tak vidíme, že řešení různých situací by literou Zákona neprošlo, ale s jeho duchem jsou v naprostém souladu. Tím jsme my sami vedeni k tomu, abychom vždy hledali, co člověka osvobodí, co mu pomůže poznat, kdo je Bůh.

Ježíš jako počátek čehokoliv dalšího položil lásku k Bohu a lidem. Bez ní to skutečně nejde. Právě tato láska je zárukou toho, že určitá pestrost v pohledech na různé problémy dává dohromady jeden věrohodný obraz Božího jednání s člověkem. Bez lásky se rozdíly stávají příležitostmi k souzení a pohrdání. S láskou jsou příležitostmi k hledání pravdy, která je nad námi, která spojuje a osvobozuje.

Pane Ježíši, učíš nás hledat to podstatné, co z naší víry činí nástroj svědectví o tvém díle. Prosíme o pokoru, se kterou bychom uměli přijímat druhé i s jejich rozdílností a společně s nimi dokázali hledat tvou pravdu.

Amen.